

UNIVERSUL LITERAR

PROPRIETAR:
SOC. AN. „UNIVERSUL” BUCUREȘTI, BREZOIANU 23-25
DIRECTOR ȘI AD-TOR DELEGAT, ION LUGOSIANU
Înscrisă sub No. 163 Trib. Ilfov

ABONAMENTE:
autorizați și instituții 1600 lei
particulare 12 luni 800 „
6 luni 450 „

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI I Str. Brezoianu 23-25
TELEFON 1.30.10

Apare de 3 ori pe lună
PREȚUL 30 LEI

ANUL LIII Nr. 34-35
Miercuri 20 DECEMBRIE 1944

PE MARGINEA „INTOARCERII LA CLASICISM“

II de GEORGE PUTNEANU

Interesul pentru literatura clasică, așa dar, manifestat de întreaga generație a criticilor formați la școala estetică, nu poate fi un indiciu că vremea noastră tinde spre clasicism. Nu se poate vorbi nici de o convertire a criticilor. Mărturisit, ei rămân pe pozițiile lor, credincioși principilor estetice.

Gustul pentru clasic trebuie să-l aibă orice intelectual. Cititorul cult de astăzi va afla în clasicism lumea senină și potolită a bunicilor; își va regăsi, poate, și copilăria. Iar criticul va da peste sectorul cel mai interesant și bogat din literatura noastră, care conține încă zone umbrase, necercetate. Cu atât mai mult îi incumbă, deci, criticului literar sarcina delicată de a cerceta acest sector, pentru a răsturna unele prejudecăți învechite privitoare la clasic, pentru a descoperi noi valori. Devotamentul cald față de întreaga noastră tradiție literară, mărturisit de cei trei coautori critici în prefața primului volum din Istoria literaturii române moderne, își găsește astfel deplin justificarea.

Există oameni cu mult bun simț și gust literar, ca Al. Philippide, de pildă, care văd întoarcerea la clasic ca o măsură de judecată a prezentului. Împrietinirea cu clasicul, scrie Al. Philippide, aparține în totdeauna inițiativei proprii. Este o experiență pe care un om cu gustul culturii trebuie să o facă, fără prejudecăți și cu spiritul critic intact. Este unul din rarele privilegii de a ne apropia în viață de ceea ce este intrădevăr durabil. Asta ne ajută să considerăm actualitatea cu priviri poate mai potolite, dar în același timp mai statornice și mai adânci, obișnuindu-ne să descoperim și în puhoiile trecătoare ale prezentului ceea ce este menit să dureze. (Întoarcerea la clasic, Vremea, Aprilie 1942).

Nu știu ce vrea să înțeleagă Al. Philippide prin puhoiile trecătoare ale prezentului, dacă nu cumva diferențele curente moderniste. Este cunoscut, de altfel, atitudinea sa antimodernistă, manifestată atât teoretic, prin mărturisiri deschise, cât și în domeniul realizărilor poetice, tinzând spre poemul clasic, amplu, organizat, clar, cu strofe, ritm și rimă, restricții ce nu sunt pe placul modernistilor. Prezența lor, îi ironizează autorul frumosului poem „Palatul”, e de a descoperi date suferințiste noi. Ei sunt căutători de simțiri noi, simțiri moderne, ceea ce e totuși altceva decât simțirea epocilor precedente și a contemporanilor care nu sunt modernizati. Ar fi ca și cum de vreo cincisprezece ani încoace sufletul omeneș s'ar fi schimbat în întregime sau ar fi fost înlocuit cu altceva, care nu mai e suflet omeneș, cum toată lumea știe, ci o plasmă psihică nouă adusă de undeva din Marte ori din petele solare, un suflet cu altă floară și altă faună, o Americă nouă, mai multe Americi, sufe de Australii cu canguri neocunoscuți și arbori care cresc cu rădăcinile în sus și florile în pământ.

Ramura național-tradiționalistă a generației actuale, situată pe axa Dacia Literară, Junimea — Semănătorul — Gândirea, vede altfel lucrurile. Alarmată de exagerările modernismului de import, ea strigă să se întoarcă la clasic eficient, luându-l ca model, nu citindu-l numai. Modelele mai des citate sunt Eminescu și Alecsandri.

Pentru expoziții de artă clasice și naționale, modernismul cosmopolit îndreaptă literatura noastră spre cei greșite, streine de spiritualitatea neamului și bunele tradiții clasice. Libertățile proclamate de modernism și esteticul în numele cărui invocă aceste libertăți, au dus la sărăcirea fondului literaturii actuale, la îndepărtarea eticului și etnicului din literatură și la obscurizarea expresiei literare. Poezia a devenit un artificiu lexical, o îngrămădire de imagini fără nici un conținut, un joc de cuvinte după capricele unor poeți improvizatori. Iar romanul actual nu e altceva decât parodie. Singura salvare a literaturii noastre din haosul modernist ar fi întoarcerea la clasicism.

Pentru Nicolae Roșu, critic de factură tradițională, modernismul este zăpăceală modernistă, ostenție gălăgioasă și originală, gol literar, ostenție verbalistică, sarabandă tenebroasă, etc. Nu recunoaște modernismului niciun fel de merit. Singura concesie ce o face școlii moderniste este recunoașterea, ironică, a originalității sale, atribuindu-i epitetul de ostenție gălăgioasă și originală (!) Când primim în urmă, declară el, suntem nevoiți să recunoaștem că modernismul a fost o pauză în evoluția poeziei, un gol literar pe cât de sonor, pe atât de sterp. În concluzie, suntem nevoiți să ne întoarcem la poezia clasică situată pe axul tradiției autohtone. Ori cât am reciti pe Mihai Eminescu și pe Vasile Alecsandri, nu ar fi de prisos. (Efemeride poetice, R. F. R. IX, 4).

Deci înapoi la Alecsandri și Eminescu la 1870. Dece, în definitiv, nu ne-am întoarsă la Asachi și Conachi? Și ei sunt doar clasici.

Dintre contemporani, Nicolae Roșu recunoaște pe Tudor Arghezi și Ion Minulescu, care descind din Eminescu, și pe Ion Pillat, care continuă poezia tradițională și patriarhală a lui Alecsandri. Pe toți aceștia îi încadrează în neoclasicism.

Pare curioasă această împerechere între tradiționaliști și modernizati. Ea e în contradicție cu afirmația că modernismul este un gel literar pe cât de sonor, pe atât de sterp. Iată deci că, de vreme ce l-a dat pe Arghezi, modernismul nu-l chiar atât de gol, sonor și sterp, cum susținea cu doi ani în urmă, în Efemeride poetice.

Dar pentru ca afirmația să aibă totuși valoare, îl așează pe Arghezi printre neoclasiști. Toate sunt posibile în epoca aceasta a marilor erori. Dar noi nu putem trece cu vederea peste eroarea îngremățată lui Arghezi și Minulescu printre clasici sau neoclasiști.

Poate în felul acesta s'a făcut dreptate poetului atât de mult contestat tocmai de cei din tabăra tradiționaliștilor, astăzi recunoscuți ca unul dintre ei. Iată-l, însfârșit, și pe Arghezi, etichetat în raft ca o sticlă de vin, alături de Alecsandri. Dacă ar trăi Ovid Densusianu, L-ar fi dat o frumoasă replică. Arghezi clasic! Cum? Rebelul Arghezi, autorul faimoaselor Agate negre, al Biestemelor și al Fătălăului; spaima cucoanelor cu fete la pension; pamfletarul vehement dela Facla și Cronica, așezat printre neoclasiști? Nu știu cum se simte Arghezi în vecinătatea bardului dela Mircești, despre care a scris odinoară în Liniă dreaptă rânduri ca acestea: Alecsandri delectează pe oamenii cu „bun simț” financiar, cu logică birocrată, prin ministere, mașiniști ai Bursei, suflete rubiconde ale formelor administrative. Cum spuneam, toate sunt posibile azi, chiar a-utorul futurismului să ajungă venerat profesor și membru al Academiei, iar Tudor Arghezi printre clasici. Îngremăntarea scriitorilor în școli și curente literare poate da naștere la cele mai confuze interpretări. Dar despre această eroare a istoriei literare nu e locul să ne ocupăm aici.

Eugeniu Todoran, alt militant al întoarcerii, de astă dată spre neoclasicism, procedează mai radical decât Nicolae Roșu. Exclue din neoclasicism — în care îl așează pe Eminescu — simbolismul și pe Arghezi. Simbolismul este o formulă la care au aderat cei care nu se pot integra în spiritualitatea neamului, cei care depășim tradiția încercă să realizeze o artă internațională. Și mai departe: Simbolismul, ca o excesivă înclinare spre elementele formale

A pășit în viață, braț la braț cu secolul XX; s'ar putea spune: inaugurând prin nașterea și în continuare prin prezența sa în literatură acest secol de metal și lumină. Helen Grace s'a născut la 1900 deci într'o epocă în care sfârșitul lumii era socotit îndeajuns de apropiat. Dacă lumea nu s'a isprăvit prea curând, print'în catalogism general, dacă existența cotidiană a două miliarde de suflete nu s'a sfârșit pentru totdeauna — aceasta se datorțește desigur faptului că — dela 1900 — de la începutul veacului 20, acțiunile omului noului secol, au început să capete o viteză extraordinară spre a recupera puținul timp pe care-l mai avea de trăit omenirea. Și cum pentru tacticșii locuitori ai veacului 19, era nevoie de 3 săptămâni pentru o călătorie care în secolul 20 necesita cam o jumătate de oră, e ușor de înțeles cât timp a fost recuperat pentru existența celor 2 miliarde. Calculul anahronic și înapoiat al celor din secolul 19, cari vedeau lumii o scurtă existență de încă vreo câteva decenii, au fost depășite de recordurile de viteză ale noului secol, în al căru cuprins performanțele cresc continuu. E fatal ca recuperând mereu timp, prin instalarea unui ritm cât mai accelerat de viață, să îndepărteze la infinit SFARȘITUL LUMII.

Parmenides demonstrează o săgeată pornită din arcu arcașului, nu va ajunge niciodată la țintă, deoarece: a) pentru că săgeata să ajungă dela punctul de plecare până la țintă, trebuie să parcurgă jumătate de drum; b) pentru a parcurge jumătatea de drum ce-i mai rămâne până la țintă, săgeata trebuie să parcurgă încă o jumătate din drumul rămas; și așa la infinit, deci săgeata nu va ajunge niciodată la țintă. Ea va pluti vesnic prin aer, pentru că o cât de mică distanță, poate fi împărțită într'un număr infinit de distanțe (asta e o axiomă).

Deci sfârșitul lumii poate fi îndepărtat la infinit, dacă vom ști să accelerăm precoparile. Helen Grace Carlisle este grăbită și întrepidă, o adevărată newyorkează. Brunetă — aproape negricioasă — mică — aproape agitată — are câteva cotingențe superficiale și exterioare cu fața americană a căreia curiozitate depășește femeia și a cărei cultură depășește conformația culturală.

A pornit în viață cu capul înainte, năpustindu-se aproape, cum se obișnuiește în America. A nimerit în Europa și Europa nu l-a permis să-și apropie nimic altceva decât experiența (pe acest continent bătrân, de foarte multe veacuri) nu este la modă de față experiența) dar o experiență pură, fără prejudecata vârstei. La începutul Europei s'a oprit. În Anglia.

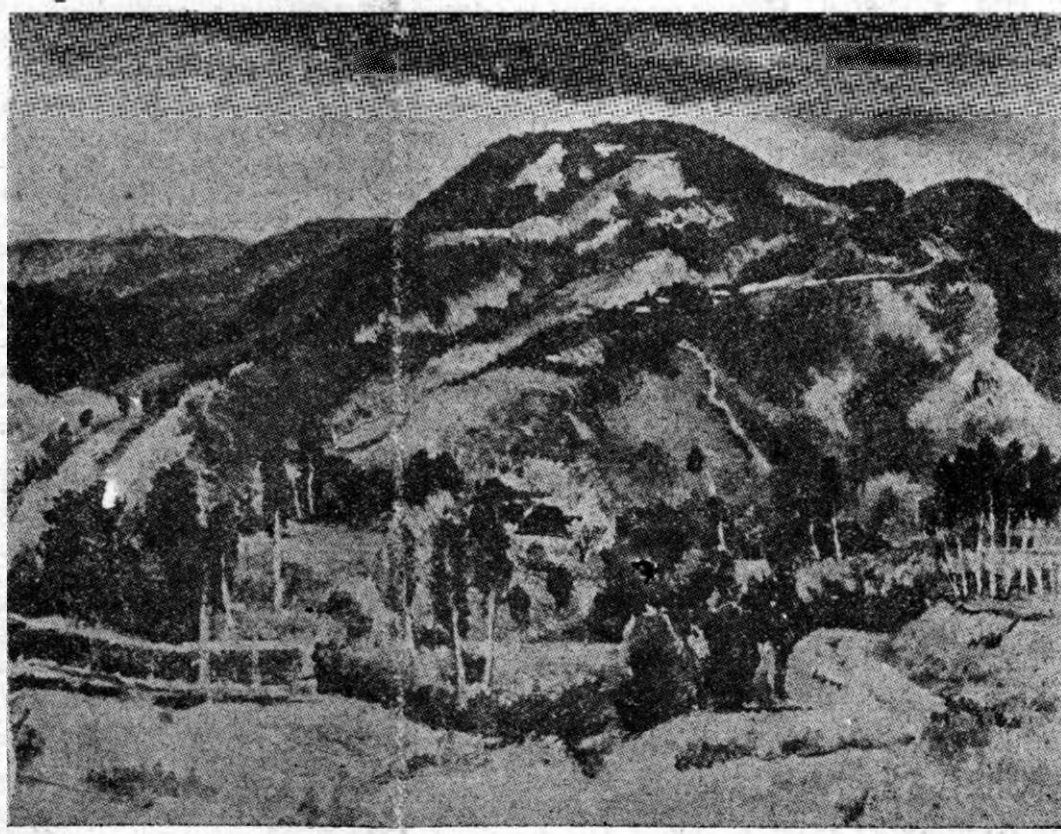
Dintre contemporani, Nicolae Roșu recunoaște pe Tudor Arghezi și Ion Minulescu, care descind din Eminescu, și pe Ion Pillat, care continuă poezia tradițională și patriarhală a lui Alecsandri. Pe toți aceștia îi încadrează în neoclasicism.

Pare curioasă această împerechere între tradiționaliști și modernizati. Ea e în contradicție cu afirmația că modernismul este un gel literar pe cât de sonor, pe atât de sterp. Iată deci că, de vreme ce l-a dat pe Arghezi, modernismul nu-l chiar atât de gol, sonor și sterp, cum susținea cu doi ani în urmă, în Efemeride poetice.

Dar pentru ca afirmația să aibă totuși valoare, îl așează pe Arghezi printre neoclasiști. Toate sunt posibile în epoca aceasta a marilor erori. Dar noi nu putem trece cu vederea peste eroarea îngremățată lui Arghezi și Minulescu printre clasici sau neoclasiști.

Poate în felul acesta s'a făcut dreptate poetului atât de mult contestat tocmai de cei din tabăra tradiționaliștilor, astăzi recunoscuți ca unul dintre ei. Iată-l, însfârșit, și pe Arghezi, etichetat în raft ca o sticlă de vin, alături de Alecsandri. Dacă ar trăi Ovid Densusianu, L-ar fi dat o frumoasă replică. Arghezi clasic! Cum? Rebelul Arghezi, autorul faimoaselor Agate negre, al Biestemelor și al Fătălăului; spaima cucoanelor cu fete la pension; pamfletarul vehement dela Facla și Cronica, așezat printre neoclasiști? Nu știu cum se simte Arghezi în vecinătatea bardului dela Mircești, despre care a scris odinoară în Liniă dreaptă rânduri ca acestea: Alecsandri delectează pe oamenii cu „bun simț” financiar, cu logică birocrată, prin ministere, mașiniști ai Bursei, suflete rubiconde ale formelor administrative. Cum spuneam, toate sunt posibile azi, chiar a-utorul futurismului să ajungă venerat profesor și membru al Academiei, iar Tudor Arghezi printre clasici. Îngremăntarea scriitorilor în școli și curente literare poate da naștere la cele mai confuze interpretări. Dar despre această eroare a istoriei literare nu e locul să ne ocupăm aici.

Eugeniu Todoran, alt militant al întoarcerii, de astă dată spre neoclasicism, procedează mai radical decât Nicolae Roșu. Exclue din neoclasicism — în care îl așează pe Eminescu — simbolismul și pe Arghezi. Simbolismul este o formulă la care au aderat cei care nu se pot integra în spiritualitatea neamului, cei care depășim tradiția încercă să realizeze o artă internațională. Și mai departe: Simbolismul, ca o excesivă înclinare spre elementele formale

ADINA PAULA MOSCU

La munte

HELEN GRACE CARLISLE

SCRIITORI AMERICANI

de VALERIU POPOVICI

Mai întâi învățase câteva meserii, pentru a avea un pretext să-și părăsească familia (aceasta se întâmpla în 1919). Un an mai târziu, după traversarea Atlanticului — nimereste la Londra, unde se căsătorește întâmplător. Apoi trece în Franța unde depune o muncă extraordinară, în mod special și anume spre a nu lua contact cu spiritualitatea franceză, pe vremea aceia destul de puțin constructivă, deși grandioasă. De exemplu lucra extraordinar la Maternitatea din Châlons-sur-Marne, unde spectacolul oferit de Vatel nu e poezie cătuși de puțin. Aici a cunoscut mizeria fetidă, nepoetică, maternitatea interioară, de un realism dur, necontent sfârșitor. Alături de quakeri, Helen învățase să nu mai tremure în fața spectacolului matern, să măture și să spele cot la cot cu realitatea vieții.

Între aceste două cărți, Helen Grace se deprinde așa cum e și mai ales așa cum vrea să pară că arată. Anăunțurile actelor sale de americanism sunt surprinzătoare, dacă ne gândim — fundamental — că Helen Grace este ingrijorător de vizițională (universal controlată) în descrierea personajelor sale materne, așezate la locul lor social, bătăcându-și trudnic vrednicile lor rîmni în apa săpunată ce înconjură rufile murdare, și umflate de apă din balie, ducându-și existența între balustrade și etaje suspendate, în colțuri mizerice de metropolă, printre pereții fumurii, ornamente arse și podurile protestatoare pașilor prea apăsați.

O lume a sentimentelor ce traversează veacurile, dela Adam până la ultimul om; sentimentele cari vor continua să traverseze veacurile, împotriva oricăror obstacole. Deaceia opera autoarei americane e perfect valabilă pentru soția lui Sofocle ca și pentru cea a lui Tom Jones, care ne va naște precis în anul 2000.

Stângăcia acestui gen de operă — pe care n'a inaugurat-o Grace — dar căruia (în cursul unei vesnice stafete) îi poartă facla.

Deci, dacă Helen Grace nu și-a întrebutinat agilitatea rasel și viteza înăscută — în opera sa — e probabil din cauză că — femeia fiind — și-a consumat aceste două calități primordiale, obosind în cursa purtării flăcii, în cursul marelui stafete transverșale.

Acestea fiind destul de stângăci explicite, pentru a îi permis și cititorului să-și construiască niște păreri, putem continua analiza operii. „Am făcut cu cuvintele, ceea ce am văzut că fac sculptorii cu humă”. Nu știm dacă autoarea a văzut ce fac sculptorii cu humă sau cu alt material neconstructiv care-și modifică dor forma, iar e cert că sculptorii au de învâțat dela ea.

Anume, au de învățat precuarea asta a cuvintelor și în continuare a sentimentelor. frământarea lor atentă, înalte de a fi realizate, înșălărea lor cu realitatea, un fel de broderie, de decorativ sufletesc, sculptat cu dalta minții și a pătrunderii în subiect și între obiecte:

Mama luă o cârpă udă și șterse mușamau de pe masă. Era uzată și sîșiată în mai multe locuri și lăsa să se vadă spații mari unde copilul se amuzaseră rozând suprafața pentru a nu mai lăsa decât pânză de desubt. Mama turnă supă în farfurii, puse cincii farfurii pline pe masă, una lângă alta și strigă: „Hai veniți la masă”. Gertie și Sam luară fiecare câte o farfurie. Mama aruncă pe masă, spernat, un pachet de

celor din roman. Atât despre Helen Grace Carlisle. Mult mai mult se poate spune despre opera sa, care se compune — în mod special din MOTHERS CRY (1 se spue în românește „Carne din carnea mea”) și „Sunt nevastă lui”.

Intre aceste două cărți, Helen Grace se deprinde așa cum e și mai ales așa cum vrea să pară că arată. Anăunțurile actelor sale de americanism sunt surprinzătoare, dacă ne gândim — fundamental — că Helen Grace este ingrijorător de vizițională (universal controlată) în descrierea personajelor sale materne, așezate la locul lor social, bătăcându-și trudnic vrednicile lor rîmni în apa săpunată ce înconjură rufile murdare, și umflate de apă din balie, ducându-și existența între balustrade și etaje suspendate, în colțuri mizerice de metropolă, printre pereții fumurii, ornamente arse și podurile protestatoare pașilor prea apăsați.

Autoarea ne vorbește așa, în momente ale de constințaze terorizatoare:

„Într'o zi, tocmai când am terminat să servesc prânzul și atunci când Artie și Danny se întorseseră de la școală și și s'a sunat la ușă și când

O lume a sentimentelor ce traversează veacurile, dela Adam până la ultimul om; sentimentele cari vor continua să traverseze veacurile, împotriva oricăror obstacole. Deaceia opera autoarei americane e perfect valabilă pentru soția lui Sofocle ca și pentru cea a lui Tom Jones, care ne va naște precis în anul 2000.

Stângăcia acestui gen de operă — pe care n'a inaugurat-o Grace — dar căruia (în cursul unei vesnice stafete) îi poartă facla.

Deci, dacă Helen Grace nu și-a întrebutinat agilitatea rasel și viteza înăscută — în opera sa — e probabil din cauză că — femeia fiind — și-a consumat aceste două calități primordiale, obosind în cursa purtării flăcii, în cursul marelui stafete transverșale.

Acestea fiind destul de stângăci explicite, pentru a îi permis și cititorului să-și construiască niște păreri, putem continua analiza operii. „Am făcut cu cuvintele, ceea ce am văzut că fac sculptorii cu humă”. Nu știm dacă autoarea a văzut ce fac sculptorii cu humă sau cu alt material neconstructiv care-și modifică dor forma, iar e cert că sculptorii au de învâțat dela ea.

Anume, au de învățat precuarea asta a cuvintelor și în continuare a sentimentelor. frământarea lor atentă, înalte de a fi realizate, înșălărea lor cu realitatea, un fel de broderie, de decorativ sufletesc, sculptat cu dalta minții și a pătrunderii în subiect și între obiecte:

EXISTENȚA ABISALĂ IN OPERA LUI DOSTOIEVSKI

de IONEL NEAMȚU

Pentru zisul om echilibrat și normal, opera lui Dostoievski reprezintă o lume neînțeleasă, menită să turbure liniștea lui sufletească. Într'adevăr, citind romanele acestui mare scriitor rus, ești silit să cobori într'o regiune subterană, în care lucrurile se potrec cu totul altfel decât în lumea obișnuită. Drumul este prăpăstios, plin de contraste; sbuciumul sufletesc al eroilor dostoievskieni te ridică până la înălțimea extazului, sau te coboară în infernul nebuniei. Suferința și chinul însoțesc pretutindeu acest drum ce duce într'o lume nouă, cu dimensiuni sufletesti neexplorate.

Dostoievski, în această lume abisală, luptă împotriva evidențelor. Lupta este dură pentru valorile supreme ale omeniții și e purtată de nevropății. Ocolind calea normală a metodelor logice, ei se folosesc de drumul irraționalului, pentru a răsturna ordinea naturală și a extrage din subsolul trăirii abisale, adevărul. Este un procedeu cu totul deosebit de cel practicat prin investigația științifică. După concepția lui Dostoievski, numai un om care depășește firea lui contingentă poate întreări lumina adevărului. El nu crede că ceea ce începe pe pământ, se termină tot pe pământ. Numai ceea ce trece dincolo de dimensiunile timpului și ale spațiului și ceea ce e înafară de istorie, este valabil. Nu această lume a rațiunii este cea adevărată, și nu rațiunea este mijlocul de a afla adevărul. Rațiunea, în fața căreia omul se închină, nu admite nicio autoritate înafară de ea și pretinde să fie adorată. Dar, după cum susține gânditorul rus Ciesiov, ea nu este potestas clavium, cu care să poți deschide toate ușile adevărului. Există pe lângă ea un alt drum, mai neînțeles, pe care omul abisal al lui Dostoievski umblă demult și care-l duce mai repede la scop.

Psihologii văd în boala o stare anormală, pe când Dostoievski vede în ea o întâlnire spre adevărurile ultime. El a iubit suferința ca pe o tovarășă de care nu s'a despărțit toată viața. Tipurile sale sunt culese mai mult din regnul patologic; maladia și viciul sunt mereu prezente la ei și tensiunea lor psihică, nevrotică, svârcoirea diabolică de posedaji, fac din viața lor un iad.

Pentru zisul om echilibrat și normal, opera lui Dostoievski reprezintă o lume neînțeleasă, menită să turbure liniștea lui sufletească. Într'adevăr, citind romanele acestui mare scriitor rus, ești silit să cobori într'o regiune subterană, în care lucrurile se potrec cu totul altfel decât în lumea obișnuită. Drumul este prăpăstios, plin de contraste; sbuciumul sufletesc al eroilor dostoievskieni te ridică până la înălțimea extazului, sau te coboară în infernul nebuniei. Suferința și chinul însoțesc pretutindeu acest drum ce duce într'o lume nouă, cu dimensiuni sufletesti neexplorate.

Dostoievski prezintă în opera sa psihologia obscură, subterană, porturile întunecate. Elementele subconștiente joacă aici rolul cel mai important. Misterul sufletului slav este redat în toată adâncimea lui. Acesta diferă de cel european, la care domină de obicei o singură trăsură sau facultate în jurul căreia se grupează celelalte tendințe. Sufletul slav e profund și complicat; el este determinat de existența abisală, de tendințele contradictorii, de adâncimea psihică. Deaceia el rămâne adeseori neînțeles de europenii obișnuiți cu claritatea.

Dostoievski prezintă în opera sa psihologia obscură, subterană, porturile întunecate. Elementele subconștiente joacă aici rolul cel mai important. Misterul sufletului slav este redat în toată adâncimea lui. Acesta diferă de cel european, la care domină de obicei o singură trăsură sau facultate în jurul căreia se grupează celelalte tendințe. Sufletul slav e profund și complicat; el este determinat de existența abisală, de tendințele contradictorii, de adâncimea psihică. Deaceia el rămâne adeseori neînțeles de europenii obișnuiți cu claritatea.

(Urmare în pag. 4-a)

CRĂCIUNUL SĂRAC

de LIVIU BRATOLGOVEANU

Crăciunul literar din anul acesta e sărac. Nici o carte nouă, sau prea puține cari; să-ți trezească interesul — și editurile soamează.

Pe lângă criza de zahăr, gaz, sare, lemne, untdelemn, tutun, chibrituri, etc., scriitorii și cu ei laolaltă editorii au de luptat cu o nouă criză: lipsa hărții.

Cărțile câte au mai putut să apară s'au tras pe hărțile ordinare de ziar — și ziarele au și ele de suferit. Mult timp, din pricina rămăse încă nelumurate, au apărut în câte două sau patru pagini. Ba unele dintre ele, ca să nu-și stărbescă și creditul moral de care se bucură în rândurile cititorilor, au mai adăugat formatului obișnuit (adică formatului cu care începusem a ne deprinde în ultima vreme), câte un sfert sau câte o jumătate de pagină „în plus”.

Scriitorul X care face oficiul de publicitate pe lângă editura Y, ne-a împărțit vestică cu patronul nu are trecut în program nici o carte nouă. Scumpirea excesivă a tiparului și lipsa hărții au făcut din opera literară o marfă cu totul inaccesibilă pungiilor mijlocii. Cartea pe care, de pildă, ai cumpărat-o luna trecută cu șapte sau opt sute de lei, acum costă de patru ori atât. Nici un editor nu se mai încumetă să tipărească, și dacă totuși se mai găsesc unii care s'o facă, aceia nu tipăresc cărți noi, ci caută să lichideze angajamente mai vechi. Așa, de pildă, opul apărut zilele trecute nu este propriu zis o nouă carte. Cartea s'a culesc încă de acum câteva luni și zăful a trebuit să aștepte în tipografie, până ce

editorul a făcut rost de hărta necesară. Intre riscul de-a renunța la „materia” culeasă și procurarea „pe sub mână”, cu preț de speclă, a sulurilor de hărți trebuitoare, e de preferat ultima cale. Așa, cel puțin, investind parale în plus, rămâne în picioare posibilitatea recuperării sumelor vărsate la tipografie. Cine știe? Chiar fixând prețul unei cărți la 2800 lei (bineînțeles numai pe coperta primei ediții, fiindcă celelalte ar putea să atingă cifre astronomice), te poți aștepta la un câștig care să-ți taie pofta de-a mai încerca și alte aventuri editoriale.

Așa dar, Crăciunul literar din anul acesta va fi sărac. În locul tichetelor cari veseau, amatorilor de carte, „ultimelme nouății”, nu-i exclus ca dmniai librarilor să afișeze altele de un format sport, în care să aducă la cunoștința „onor cliențelor” că poate găsi la prețul nestatornic al „ultimei zile”, zahăr, untdelemn sau făină de patiserie pentru cozonaci.

Scriitorul, ca orice rege neîncoronat al vizului, nu va avea decât de reflectat. Dar nu la făina de patiserie care nu-l interesează, sau la mie de kilogram de lemne pe care n'o poate nici măcar rămni, ci la crăciunurile literare de altădată. Adică la acele crăciunuri „îmbelșugate”, de acum șapte sau opt ani, când cu prețul ultimului manuscris depus, în mâinile editorului, între altele își mai putea puțgea o pereche de pantofi, sau mai putea nădăjdui la câteva pachete de tutun ordinar cu care să-și petreacă urâtul și sărăcia sfințelor sărbători ale Crăciunului.

„UNIVERSUL LITERAR” SE REORGANIZEAZĂ.

Numărul viitor al revistei noastre va apărea la 15 Ianuarie 1945, într'o formă nouă și cu cele mai alee colaborări.

(Urmare în pag. 2-a)

VLADIMIR FRENU

Kallo

Cronica

BRAZILIA Agespina Macry

de D. M. POPOVICI

femea thebană

TEATRUL NAȚIONAL „STU- LIO” „MAMA”...

TEATRUL MUNICIPAL: „VĂ- LUT ALB”...

TEATRUL ATLANTIC: „STROE IN ARLANVIC”...

Actuala direcțiune a Teatrului Național...

Revista dela Teatrul Atlantic în adevăr merită numele de revista...

În ce privește interpretarea destul de bună...

D-na Esterina Nănescu-Sa-bigha...

De altfel și rolul, în total de destul de convențional...

„Citez în ordinea programului: d-ni T. Dimitriu C. Miru, D. Năstă A. Alexandrescu...

D-reoș a de scenă a d-lui I. Șa-hin...

Decorurile și costumele date- rate d-lui Mireza Septiliei...

Decorurile și costumele date- rate d-lui Mireza Septiliei...

Teatrul Municipal ne-a dat o piesă destul de reușită...

De altfel, era și grea o astfel de piesă de dus cu bine până la capăt!

Tema este aceea din Phedra lui Racine...

Bineînțeles că la o asemenea tiradă, făcând, în orice caz...

În primul rând, d-na Lucia Sturdza Bulandra...

În ce privește regia, foarte bună: s'a smișit...

Din punctul de vedere a Fernand de Cruciatii...

Dessemena în ce privește de- corul format de St. Noria...

Revisa dela Teatrul Atlantic în adevăr merită numele de revista...

În ce privește interpretarea destul de bună...

D-na Esterina Nănescu-Sa-bigha...

De altfel și rolul, în total de destul de convențional...

„Citez în ordinea programului: d-ni T. Dimitriu C. Miru, D. Năstă A. Alexandrescu...

D-reoș a de scenă a d-lui I. Șa-hin...

Decorurile și costumele date- rate d-lui Mireza Septiliei...

Decorurile și costumele date- rate d-lui Mireza Septiliei...

Teatrul Municipal ne-a dat o piesă destul de reușită...

De altfel, era și grea o astfel de piesă de dus cu bine până la capăt!

Tema este aceea din Phedra lui Racine...

Bineînțeles că la o asemenea tiradă, făcând, în orice caz...

În primul rând, d-na Lucia Sturdza Bulandra...

Ca un vechi cunosător al acestei minunate țări...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere și în ele abundență...

ționate și corespunzătoare varietăților cerute...

Diferența de climă și sol, nu permit fării noastre...

Printr'un export direct de produse românești...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

ționate și corespunzătoare varietăților cerute...

Diferența de climă și sol, nu permit fării noastre...

Printr'un export direct de produse românești...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

ționate și corespunzătoare varietăților cerute...

Diferența de climă și sol, nu permit fării noastre...

Printr'un export direct de produse românești...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

ționate și corespunzătoare varietăților cerute...

Diferența de climă și sol, nu permit fării noastre...

Printr'un export direct de produse românești...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

ționate și corespunzătoare varietăților cerute...

Diferența de climă și sol, nu permit fării noastre...

Printr'un export direct de produse românești...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

AGEPSINA MACRY

Imploră izbăvirea morții să le dați. O, fiică a lui Zeus, te chem și te implor...

PE MARGINEA „INTOARCERII LA CLASICISM”

(Urmare din pag. 1-a)

ale poeziei, ca tip de cultură este baroc...

Vremurile noastre vădesc o orientare spre neoclasicism...

Dacă Nicolae Rașu și Eugeniu Todoran reduc modernismul...

Reabilitarea artei s'ar putea obține printr'o aplecare...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

dacă și aceasta n'ar avea substratură strălucitoare...

Comanda întoarcerii de tot felul are ceva de țișnă...

Haosul și tumultul sufletesc al vieții moderne nu pot fi redat...

Literatura ține pas cu vremea, cu progresul și civilizația...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

ALEXANDRU I. DRĂGHICI

BUCUREȘTI

Poemul „București”, — monogramă romantică...

Caleidoscop — plin de miraj, film al Metropolei noastre...

Teatrul Municipal ne-a dat o piesă destul de reușită...

De altfel, era și grea o astfel de piesă de dus cu bine până la capăt!

Tema este aceea din Phedra lui Racine...

Bineînțeles că la o asemenea tiradă, făcând, în orice caz...

În primul rând, d-na Lucia Sturdza Bulandra...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Brazilianul, prin firea lui, este artist, poet și muzicant.

Actuala direcțiune a Teatrului Național...

Revisa dela Teatrul Atlantic în adevăr merită numele de revista...

În ce privește interpretarea destul de bună...

D-na Esterina Nănescu-Sa-bigha...

De altfel și rolul, în total de destul de convențional...

„Citez în ordinea programului: d-ni T. Dimitriu C. Miru, D. Năstă A. Alexandrescu...

D-reoș a de scenă a d-lui I. Șa-hin...

Decorurile și costumele date- rate d-lui Mireza Septiliei...

Decorurile și costumele date- rate d-lui Mireza Septiliei...

Teatrul Municipal ne-a dat o piesă destul de reușită...

De altfel, era și grea o astfel de piesă de dus cu bine până la capăt!

Tema este aceea din Phedra lui Racine...

Bineînțeles că la o asemenea tiradă, făcând, în orice caz...

În primul rând, d-na Lucia Sturdza Bulandra...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...

În toate domeniile, Brazilia merge cu pași repezi...

Statul Minas Geraes este bogat în aur, pietre prețioase...

În afară de aur și fier, Brazilia este foarte bogată în...

Din oricare parte te-ai uita, minunile naturii au fost îngrămădite...

Un alt produs de calitate superioară, este humbacul. Acesta a fost...

Un articol de mare export și de calitate superioară este pieliaria brută...

Mai toate răurile braziliene sunt aurifere...

Datorită interesului, înțelept și patriotic...

Încercările făcute au de-a rândul pentru stabilirea...

Știința și în plin progres, învătămintul este organizat...</

Cronica literară

BALCIC

Te cheama

TUDOR VIANU: Filozofia culturii

Cuprinsul ultimei cărți a d-lui Tudor Vianu are puține atingeri cu literatura. Interesul pentru „Filozofia culturii” provine din nevoia de cunoaștere integrală a activității esteticianului român...

se? Și totuși, valorile circulă între ele prin legea structurii psihologice, încât un politician, adâncind trăirea valorii politice, va ajunge să cunoască valoarea morală, sau valoarea religioasă...

MIRAIL CHIRNOAGA

ECOURI Teatrale

CRĂCIUN

Pentru cei cari nu cunosc prea bine ce însemnează cu adevărat meseria de actor, ea poate constitui doar faima aceluia marilor salariați...

Mai ales de cei cari pun interesul cuvântului actor, pe largă lui cuprindere de lux.

Din păcate, sunt actorii cărora viața de azi le procură mari grâji, fie din cauza unei lipse de angajament — și Dumnezeu, cași nu sunt din aceștia — fie din cauza modestului lor trai...

Ne gândim chiar să propunem spectacole date numai pentru ajutorarea acestor actori, cari se căsănesc să înălture cu grima și cu joala toată frământarea lor lăuntrică a nevolilor zilei de azi.

„ORIENT”...

La unit actorii și actrițe se nasc planuri de turnee, care de n-ai categorice desmințite de imposibilitățile evenimentelor de azi

ne-ar călăuzi la o critică severă a celor cari numai gândesc așa ceva.

„Talentul” acestora vrea să se situeze pe primul plan. Și-frește — numai de tragul unor nume, nu ne-am putut da seama, în convingerea că ele reprezintă tot ce poate avea teatrul românesc mai de valoare.

Gândiți-vă: Tanczi Căpățână și Elisabeta Henția!... Recunoaștem doar stima unor nume de așeze, cu hotar mărginit numai la succesul câtorva apariții în reviste, și nimic mai mult.

„CHELTUIALA”...

Petru Novu, ael dichisit actor, care aruncă tuturor condeierilor, acea ignoranță regală, are câteodată slăbiciunea de a se expune ridicolului prin freeze „bine cântărite” la mintea d-sale arțăgoasă.

Reținem pentru numărul de Crăciun, răspunsul pe care d-sa l-a dat întrebării gazetarului privitoare la succesul piesei: „Frații Karamazov”:

„Cât energie câte sacrificii și speranțe s-au cheltuit în spectacolul acesta, merită succesul de astăzi.”

Dacă d. Nove și-a cheltuit până și... speranțele, atunci cu ce succes se mai poate lăuda?...

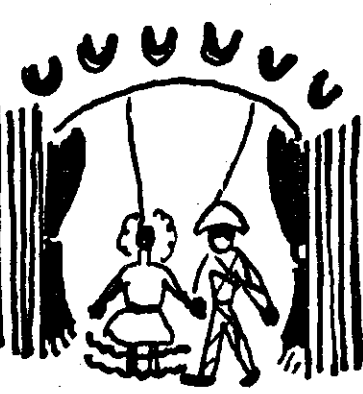
ACTORII...

Stima pe care o acordă spectatorul actorului de talent nu se mărginește doar la o simplă compensație.

De această stimă se bucură actorul C. Ramadan, dela Teatrul Național din Iași, care ca gă-

sește azi gândul, temporat de o crudă scenă particulară.

Ne întrebăm — însă — de ce a trebuit să-l solicite toamni un

teatrul particular, când scena oficială ar fi avut nu numai înălțateci și și rangul cuvint marelui oom-le țescan?!

„BOTEZ”...

Un obicei pe care nu l-am vră prelungi, fiindcă atunci ar însemna să scape atenției acordată până acum, este acel apel făcut la nime unui teatru nou născut.

Mai întâi că sistemul acesta pune într-o delicată situație pe directorii respectivi, arătându-i ce lipsiți de orice inspirație, până într-atăta încât propriului lor „copil” să nu știe ce nume să-i dea.

În al doilea rând „botezul” acesta parcă ar avea caracterul unui început de prea timpurie solicitare la public, încât să nu surprindă pe nimeni dacă la spectacole n-o să fie prea mare tulbulzeală.

Și-ar fi păcat de fetele frumoase pe care, bietul Mironeșcu s'a strădui să le adune...

VALERIAN PETRESCU

AFIȘ...

Toate teatrele Capitalei și-au fixat afișele de Sărbători la gustul pe care un public dispus — în sfârșit — să aleagă, ar putea constata și satisfacții și decepții.

Socotim potrivit să ne abținem dela indicații, ca să avem prompta constatare după Sărbători.

I. M. LEERIU

Pe lungul parcurs de la Tomis, peisajul e nesed și morn ca de câmpie, dinamizat târziu. În jumătate de vale, de nouri de pajiș, dutesc în zare. O păclă estompată ce se zămisțese, domoală. Nu e o închipuire, ci curând se iese într-un poșop de căușe mănate agate, cu oameni bătrâni, cu copii, cu turcoace îmbrăcate în ferigie, care și acună pe Allah de pe aceste meșteguri și se duc cu ei, monoton, în convoi de largă ispașire spre Patru cea adevarată a Istamului.

Dealungul acestui străbun pământ s'au perindat atâtea legiuni romane, conduse în lupte grele de Consuli, de Generați și Quiriți în toți albe, atestând perenitatea genului latin.

Unde sunt cetățile năruite, unde sunt mormintele părăsite, unde sunt Larii și Penafii, rostogolirile de secole și înfășurările de invazii?

Nu se mai aude nici măcar ropotul calului bistonic, căci toate se odihnesc în infinitul parcurs.

Balcicul e străjuit de înălțimi albe ca zăpada, forme piramidale cunute — rezedinte de ingeri și zane — dealuri pitorești coordate până de sus, la verea puberilor așezată în coame și falduiri, care se prelungesc în atele mai escarpate, modulănu-se dealungul fărmului spre Valea Batovei până ce se sădăresc într'un larg podiș.

La sânu lor apar grămădite în estrade și amonuri, vulele albe construite într'un alean, nesori cochet și noble, contrastând cu așezările vechi, patriarhale, ale vieții găsită aici. Ici, colo, vre-un minaret amestecat împacarea de sine și înfrățirea versutului cu nemărginită.

Dacă sosești aici pe vreme de seară, Balcicul e o revelație dintr'un psalm biblic, cu ummii pășunare de cândele, care acărăsc acolo jos, în taina Dumnezetirii. Șoseaua coboară alături de o vastă prăpastie și te țasă ușor, pe nesimțite, într'un furnicar de oameni.

Privelșteți de acum, e plină de animație și tremur, în timp ce religiozitatea Balcicului a rămas sus, sus de tot, agățată pe vârjuri de lut.

Dar, a doua zi, marea și soarele te cheamă spre larg și plutești pe unde, odată cu inaripări de zefir sau zboruri de pescăruș. Așazări mări și unice și se ogăndesc în el tot văzduhul. În pânzele lui Florian dela Constanța doar de găsești aceste frumuseți, așternute cu adevăr și cu un mare dor.

Gândul te mână îndată spre Paradis, spre o grădină a Esperidelor și marea îți azevăluie undeva un refugiu verde de arbori, în amfiteatru. Balcicul e o minune privit de pe mare, dar când undele te poartă spre Cubul Reginei, apele devin și mai abasre, iar soarele zambeste din corole de roze, din potire de crini și din toată fantezia exotica. Ghirlandă de purpură, lujere cu flori mici și multicolore petrecute de sub arcade, împodobesc deopotrivă portuluri, vase romane adunate de pe tot cuprinsul Dobrogei, scări de piatră care se pierd în boschete. Palatul Tenha Luvah de o aritectonie numai în piatră, e alcătuit din mai multe corpuri, fiecare cu înfășurare de măreție regală.

Într'un loc mai retras, în perspectiva unor pergole, apare într'un cadru arborescen, lucu și puos ovela MARIS. Muzicele sânt pentru pară, căci aici se păstrează într'un poșop de aur, inima celei mai mari Regine a noastre.

Mică, discretă, e ca o bisericuță a lui Galaction, dintre răzoare. Peste tot numai flori, iar pe o latură regulată a parcu-vi, de o parte și de alta a amonilor și a vaselor romane înșuruite pe o aleie, se răsfăță la soare, pașiști cu zinnă, cu lalele înalte, din vee e mai exotice, în mijlocul cărora predomină culoarea violetului cardinal.

În tot locul imprăștiute cu bogăție, asfodela, iris purpurila, bujori salbatici, și toată flora horticolă a Orientului.

La poalele unei superbe cascade, la umbra gigantica a unui plop aquatic, a-pecaz uapre mare, vei regăsi, cașator postalgic, urmele pașilor măreți ai Reginei, cure, adneori s'a ridicat dintr'un fotoliu de piatră și s'a risipit între flori, pe alei, profilându-se ca o zână printre coloanade. Închizi ochii ca în vis și-i deschizi și te întrebi dacă totul nu-i o himeră născută din ape, în taină de șoapte și mormur de isvoare.

Apoi, când marea se transformă în amestec și soarele moare undeva pe un pic, dintr'un minaret în Balcic, un muezin dă spon de pastorală: „Allah-ehber! „Eshedu enne Mohamedun rezulallah! „Eshedu enne Mohamedun rezulallah! „Aia ıessalah, aia ıessalah! „Aia lefelah, aia lefelah! „Allah-ehber... Allah ehber tea! „Ilahe, ila Allah!

„Dumnezeu e mare! „Cred că există un singur Dumnezeu! „Cred că Mohamed este profetul său! „Veniți pentru rugăciune! „Veniți ca să scăpați de păcate! „Dumnezeu e mare; nu există alți Dumnezei! „Decât un singur Allah!

VALERIAN PETRESCU

Te cheamă codri din povești Cu smeușu 'n pârș de rod, Și dorul meu și-al tău, norod, Ce 'nfrânge pravili omenesți.

Te chiamă soare 'n zori de zi Lumină zărilor să dea; Și-ți spun el, că dragostea Să-ți dă de veclii. Tu ai robu-...

Te chiamă strigătul de dae, Ce-a 'năbușit în foc păgân Dureri de slugă și stăpân, Izbândă lui, izbândă 'n veac.

GR. POPIȚI

Cad noptile...

Cad noptile pe frunte, fagule... Și cad meren, ca stelele și anii... Pădurile, prin vânturi, dragule, Ne scutură de cetece, castanii.

Iar clipele,—albastre vijelii,— O, cum ne frâng în stateri sfășlate! Se mai trezesc încet din noi, fășii, Din tămplele, cu zdrențe fluturate.

Coroane dulci de gânduri și de vis, Mai tremură, zădărite de furtună... Par încă vii și'n vânturi s'au deschis! Ca niște râni de muzică nebulă.

Prin bezne, cerul vine la pământ... M'atinge dur, cu răsvătrii de munte... Și frânt prin veacuri, ca un faș în vânt, Eu cresc luptând, cu fulgerul la frunte.

FLORIN DUMITRANA

Ultima poemă

E ultima poemă ce-ți mai scriu, Ca un amurg infrigurat de toamnă, În care dolul tot mai mult înseamnă Sfârșit de vieți sau cerul plumburiu!

Ce stranie dorință mă indeamnă Să mă adun din goluri și pustiu În prăvălii de bulgări pe sieru În tristul asfințit de tristă toamnă?...

Va crește iar tăcerea de mormânt Peste visări ce le-am creat în van, Muri-voi rând pe rând... din an în an...

Uita-voi că te-am plămuit din cânt... Că te-am iubit cum numai eu o știu... Și-i ultima poemă ce-ți mai scriu!

CONSTANTIN BARCAROIU

Pentru cine?

Cine mi-a bătut la use Cu mână de păpușe? Cine a venit la mine Cu panere de vis pline?

Pentru cine către moară Sufletu-mi, hulub, coboară Și 'n pârșu spălându-si fata Spune: „Bună dimineața”?

Cine urme-a presărat Prin pulberea de prin sat, Să le caut să-mi încheș Sufletul iarăși întreg?

Pentru cine-i iarba moale Pe sub aninii din vale Și-o așteaptă să-i audă 'l'arpa 'n zori de roua, udă?

Zămbetul cui din obraz Stă 'n cleștarul dela iaz Și-l adun, îl sorb în mine Când beau pumn de unde line?

DUMITRU TATAROIU

Toamnă

În juru-mi ruginite frunze cad Și 'n foșnetul lor veșted vântul plânge Cooorii trec; în șiruri lungi s'or strânge. Coboară toamna 'n freamăt lin de brad.

Și codrul a 'necat să mai răsun. Cernită vremea-și deapănă tristețea. Iubire, jocul, cântul, tinerețea, În pragul cărei clipe-or să 'adune?

O, câtă toamnă 'n sufletu-mi domnește, Mormane întregi de frunze veștejite, Și-atât senin de caldă primăvară...

Ursita unui ceas se împlinește. Arătătoarele în drumul lor grăbite Au conțenit. S'or mai întoarce iară?

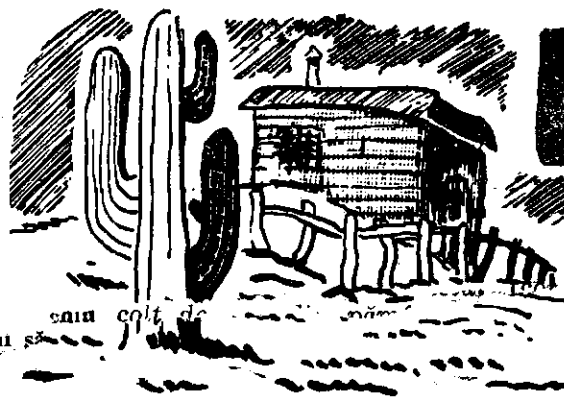
R. ACHIM

Cronica

... de veac. Ispresceze ani și Concepzece. Ea era servitoare și argat. Unul muncea pe și fină zilele și să-și unca

TEATRUL NATIONAL... de unel spre altul. D.O.: „MAMA”, dra... de unel spre altul. De acela, a sira... de unel spre altul. De acela, a sira... de unel spre altul.

PROMISIUNEA

- Nuvelă - de ROMEO LAZARESCU

rului Plutado și de acolo, cu el împreună, se întindea în spre soare apune, pe o limbă de o sută de metri. Pe urmă, dela gardul de sărmă ghimpată, care se înmuia chiar în apa lui galbenă, râșorul își lua rămas bun și locul lui rămânea frumos și plin de bălării care acopereau chiar lablita cu „de vânzare” scrisă cu catran și ruginită de ploaie.

economie și strânsese un mic capital. Fără să spună babei o vorbă, a cumpărat locul de lângă gâră, și, în fiecare dimineață, zi de zi, s'a dus acolo și a lucrat casa. A bătut azi un par, mâine altul. A împletit nuele, a bulgărit peretii și a făcut coperișul țiguit cu streșină lată, ca să-și facă rândunelele cuib, cum fusese planul.

Se împlinise aproape o lună de când Nicasio muncea la n'ște magazii de bucate, tocmai la hotarul celălalt al moșiei, în partea opusă conacului.

Săptămâna asta a muncit mai mult ca niciodată. Și puterile-l ajută acum mai puțin ca niciodată... Nu mă e flacău... Dar când ai de împlinit o promisiune și un dor, nu ești bătrână niciodată.

Înainte de-a merge să facă târgul cu locul, s'a gândit să se ducă puțin și pe la oada ei, s'o mai consulte. Cum nu vrea să i se scoată vorbe, că servitorimea-i bîrfitoare, n'avea curajul s'o ia și pe ea să-l vadă. Dar simțea în ziua aceea o bucurie de copil.

În dimineața asta i bătut toate balamalele pe la uși, și a pus tăvoare la ferești. Socrele i-a trimis prea de timpuriu arșița să-l scâie, dar el habar n'avea.

Ce sunt zece ani de schingiuire a poftelor, pe lângă bucuria asta fără seamă ce-o simte acum, când o să aibă un colțor al lui, unde să-și ducă iubita, unde să trăiască, să iubească și să moară în pace!

După două ceasuri, i'au dus și ele, obosite. Pe urmă aurora i-a nroșit pânza fieratrului în cascade rubiiu scânteitoare. S'a amestecat apoi în sineala oului de rață a cerului și i-a spălăcit. Apoi, cu anutec de aur s'a vestit stăpânul, care, curioasă năpădit pe casa lui moș Nicasio, în inspecție, i'a poieit întâi acoperișul, i-a numenit apoi peretii și i-a zugrăvit pe podele crucea primei binecuvântări în casa nouă, furișându-le, bălai, prin cerceveaza ferestrei, ca să tragă o leacă cu ochiul și la frumusețea de primăuntru.

A găsit-o bolnavă. Peste noapte i-a fost mai rău. A trebuit să aducă un doctor și să stea două ceasuri la căpătâiul ei. Nimemi dela moșie nu s'a stînchisit de ea. Treceau nepăsători pe dinaintea ușei, întrebau cum îi mai e, și plecau pe aici în colo.

Bătrăna nu d'escuta niciodată. Incepu să se îmbrăce în grabă.

O lună cât a stat la patul fetei, lui Nicasio i-au înflorit peri albi.

Si așa au eșit, călare pe același cal, Nicasio și Concepțion, logodnica lui de cincizeci de ani.

Și Concepțion a plâns amar pentru locșorul lor pierdut...

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Când s'a trezit, soarele alunecase de-o suliță pe boltă.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Tu umbli, să desfaci logodna și eu îți declar dragoste. Te iubesc și Dumnezeu o să ne dea puteri să ne vedem visul împlinit. El totdeauna a fost prieten cu îndrăgostiții...

Si așa au eșit, călare pe același cal, Nicasio și Concepțion, logodnica lui de cincizeci de ani.

Si Concepțion a plâns amar pentru locșorul lor pierdut...

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

Si moș Nicasio, obosit, coleșit de ani și bucurie, s'a așezat în iarbă să-și privească opera, să se odihnească și a adormit cu aur în gene.

De acum încolo, tu ai să-mi fii prietenă... Tu ai să-mi duci nevasta la Primărie și la căsuța noastră... De azi încep să strâng parale...

De acum încolo, tu ai să-mi fii prietenă... Tu ai să-mi duci nevasta la Primărie și la căsuța noastră... De azi încep să strâng parale...

De acum încolo, tu ai să-mi fii prietenă... Tu ai să-mi duci nevasta la Primărie și la căsuța noastră... De azi încep să strâng parale...

De acum încolo, tu ai să-mi fii prietenă... Tu ai să-mi duci nevasta la Primărie și la căsuța noastră... De azi încep să strâng parale...

— A n'bătrănit de tot, săracă!... — reflecteză — și când te gândești că e aceeași copilă frumoasă de acum patruzeci de ani!

Mergeau la pas pe drum scâldat de soare. — Nu ține să se pare, babo, că seamănă cărlanul ăsta, cu ăla d'atunci?... L-am cumpărat dinadins ca p'ăla, ca să și te pară plimbarea ca pe vremea ăia...

— Unde umbli până acumă?... Faci pe calaleru?... — Și sunt... — Laudă-mă gură că d'ăia-ți dau să mănânci... Hai, dă-te jos după cal, că țî-o fi și țîe foame de ieri dimineață.

— Bine, o fi semănând el cu ăla de pe vremea ăia, dar lasă-l mai domol, că eu nu mai sunt după vremea ăia, și cad de-mi rup nasul... — Ți-aduci aminte, Concepțion, când ai venit la mine și n'ai mai plecat? — Și ce de vreme a trecut d'atuncea...

Din spore casă venea miros imbiator de mâncare. Moșul surăde cu înțeles. — Ți-aduci aminte tu, babo... acum vreo patruzeci... patruzeci și... nu știu căți de ani, țî-am promis o casă?... Concepțion suspină.

— În depărtare, au început să se zărească acoperișurile primelor case din târg. Cățiva cunoscuți îi salută. Un drac de copil, nu se știește să se strige dintr'o curte: — Ce făcuși moșule... furăși fetița?... — N'am furat-o; am câștigat-o...

— Visurii... Dacă mi-aduc aminte?... Totdeauna mă gândesc... Acum s'au dus, s'au spulberat... Hai, mă mulțumim lui Dumnezeu că ne-a ținut sănătoși până acumă, așa cum suntem.

— Mai ai puțin răbdare, criolla mea!... Ce fel de domnișoară ești tu?... Drumul începe să se murdărească cu caldarâm și caldarâm cu trecători.

— Ți-aduci aminte, vream să fie lângă apă, să vedem luna în ea, ca atuncea seara... — Taci Nicasio, ai îmbătrănit și ai rămas tot în mintea copiilor... Serveste supă.

De unde până acum, abia vedeai un suflet la întâmplare, acum îți ies din cale păcuri, păcuri de gură căsimos. Fel de fel de schimososuri de oameni le zâmbesc cu înțeles, de parcă ar avea tînchele de coadă...

— Nici mie. O să ne fie foame tocmai când n'om mai avea nici un dinte în gură ca să mestecăm. Se duce să prepare ceaiul de maté și când se întorce din bucătărie, îl ia pe moșneag din nou la rost:

Moșul, mândru și nepăsător, cu logodnica în brațe, nici nu-i bagă în seamă. — Am ajuns în târg, Nicasio. — Păi la târg am venit, scumpo... Au intrat pe ulița principală.

— Dar azi ai înebunit de tot!... N'ai scos nici șeaua de pe cal... Nu cumva oi fi eromezat?... Umni un moment de tăcere. Concepțion surăde; Nicasio, nu; evocă.

Inaintea de-a merge să facă târgul cu locul, s'a gândit să se ducă puțin și pe la oada ei, s'o mai consulte. Cum nu vrea să i se scoată vorbe, că servitorimea-i bîrfitoare, n'avea curajul s'o ia și pe ea să-l vadă. Dar simțea în ziua aceea o bucurie de copil.

— Păi n'aveam căruță, Nicasio... și n'oi vrea să mă duci călare?... — Ba călare!... Ca gachii de altă dată... Azi mă țin flăcău și vreau să-mi duc iubita pe cal, să se minuneze lumea... Să știe și ei c'am luat nevastă frumoasă...

După un timp, Nicasio capătă puțin curaj și înaintea de-a merge să facă târgul cu locul, s'a gândit să se ducă puțin și pe la oada ei, s'o mai consulte. Cum nu vrea să i se scoată vorbe, că servitorimea-i bîrfitoare, n'avea curajul s'o ia și pe ea să-l vadă. Dar simțea în ziua aceea o bucurie de copil.

— Am lăsat șeaua pe cal, să te aștept să te îmbraci, ca să mergi cu mine să-ți arăt ceva... — Păi n'aveam căruță, Nicasio... și n'oi vrea să mă duci călare?... — Ba călare!... Ca gachii de altă dată... Azi mă țin flăcău și vreau să-mi duc iubita pe cal, să se minuneze lumea... Să știe și ei c'am luat nevastă frumoasă...

— Uite, domnula scriitor — răspunde Nicasio — Concepțion și cu mine suntem logodniți... Funcționarul se oprește din-lucru și privește mirat.

— Am lăsat șeaua pe cal, să te aștept să te îmbraci, ca să mergi cu mine să-ți arăt ceva... — Păi n'aveam căruță, Nicasio... și n'oi vrea să mă duci călare?... — Ba călare!... Ca gachii de altă dată... Azi mă țin flăcău și vreau să-mi duc iubita pe cal, să se minuneze lumea... Să știe și ei c'am luat nevastă frumoasă...

— Uite, domnula scriitor — răspunde Nicasio — Concepțion și cu mine suntem logodniți... Funcționarul se oprește din-lucru și privește mirat.

HELEN GRACE CARLISLE

(Urmare din pag. 1-a)

am deschis și am văzut un agent cu alt om. Suteleț de sigur doamna Williams, a înțeles agentul și eu am spus că da. Se poate intra și eu am spus că da sigur vai se poate desigur și le-am spus lucrul lui Nicasio, sau nerăbdarea să-l vadă ajuns mai de grabă. Trebuia să-i sosească mobilele pe care le comandase din timp la târg.

Cine poate să vorbească de o capodoperă și încă de capodoperă literară, în fața unei opere care desfidă regulile literaturii? O operă compusă, dela un capăt la altul, cu repetări, lacune, apartenuri, lălbării... ba ce spun, eu greseli!

— Hei... Pampero!... Fă-te'ncoala... — Si carul s'a oprit în poartă. — Dumneata ești unia Nicasio Ortegas? — Chiar el. Dă-te jos... — Un indian ciolanos, cu niște ochi stupizi, absent și împinși cu fusul deasupra unor punți cu grășime, se coboară greu și lenevos.

— Uite, domnula scriitor — răspunde Nicasio — Concepțion și cu mine suntem logodniți... Funcționarul se oprește din-lucru și privește mirat.

— Si senior. Indianul aruncă bicul în iarbă și după bici, se dă și el pe o coastă și cască. A obosit rău și e cald al dracului!... Se scarpină în cap, se freacă la nas și începe să-i povestească lui Nicasio o discuție pe care a auzit-o el între doi necunoscuți, pe o chestie de vânzări de oi, operație realizată de o a treia persoană. Partea proastă era că el nu a ascultat discuția asta decât dela jumătate. Povestea era întinsecă și monotonă, ca un cântec de adormire, morfoșită în buze grele.

— Uite, domnula scriitor — răspunde Nicasio — Concepțion și cu mine suntem logodniți... Funcționarul se oprește din-lucru și privește mirat.

— Si senior. Indianul aruncă bicul în iarbă și după bici, se dă și el pe o coastă și cască. A obosit rău și e cald al dracului!... Se scarpină în cap, se freacă la nas și începe să-i povestească lui Nicasio o discuție pe care a auzit-o el între doi necunoscuți, pe o chestie de vânzări de oi, operație realizată de o a treia persoană. Partea proastă era că el nu a ascultat discuția asta decât dela jumătate. Povestea era întinsecă și monotonă, ca un cântec de adormire, morfoșită în buze grele.

— Uite, domnula scriitor — răspunde Nicasio — Concepțion și cu mine suntem logodniți... Funcționarul se oprește din-lucru și privește mirat.

— Si senior. Indianul aruncă bicul în iarbă și după bici, se dă și el pe o coastă și cască. A obosit rău și e cald al dracului!... Se scarpină în cap, se freacă la nas și începe să-i povestească lui Nicasio o discuție pe care a auzit-o el între doi necunoscuți, pe o chestie de vânzări de oi, operație realizată de o a treia persoană. Partea proastă era că el nu a ascultat discuția asta decât dela jumătate. Povestea era întinsecă și monotonă, ca un cântec de adormire, morfoșită în buze grele.

— Uite, domnula scriitor — răspunde Nicasio — Concepțion și cu mine suntem logodniți... Funcționarul se oprește din-lucru și privește mirat.

— Si senior. Indianul aruncă bicul în iarbă și după bici, se dă și el pe o coastă și cască. A obosit rău și e cald al dracului!... Se scarpină în cap, se freacă la nas și începe să-i povestească lui Nicasio o discuție pe care a auzit-o el între doi necunoscuți, pe o chestie de vânzări de oi, operație realizată de o a treia persoană. Partea proastă era că el nu a ascultat discuția asta decât dela jumătate. Povestea era întinsecă și monotonă, ca un cântec de adormire, morfoșită în buze grele.

— Uite, domnula scriitor — răspunde Nicasio — Concepțion și cu mine suntem logodniți... Funcționarul se oprește din-lucru și privește mirat.